

NUORTEN MINUKSI- VERKKO- RYHMÄT

KOKEMUKSIA JA HAVAINTOJA
RYHMIEN TOTEUTUKSESTA JA
SISÄLLÖSTÄ.

OVI AUKI ELÄMÄÄN!-HANKE (ESR)
KEVÄT 2021
ANNUKKA HAAPA-AHO &
SALLA KETTUNEN

ei mitään erityisiä
toiveita tällä
hetkellä, mutta
kaikki neuvot ja
keskustelut on kyllä
tervetulleita.

Taustaa

Ovi auki elämään! -hankkeessa järjestetään työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville eteläpohjalaisille nuorille luoviin menetelmiin pohjautuvia työpajoja. Tarkoituksena on ollut jalkautua esimerkiksi maakunnan ohjaamoihin, työpajoihin ja muihin tiloihin, joissa nuoria voisi tavata ja käsitellä heidän kanssaan luovien keinojen kautta elämän eri osa-alueita. Vallitseva koronatilanne esti kuitenkin jalkautumisen ja näin ollen Minuksi-ryhmät siirtyivät verkkoon.

Kokemukset verkkoryhmistä ovat kannustavia ja palaute sekä nuorilta että yhteistyöverkostolta on ollut myönteistä. Verkossa tapahtuvalle toiminnalle on tarve ja tätä kautta *voidaan tavoittaa esimerkiksi niitä nuoria, joiden on vaikea poistua kotoa*. Lisäksi on merkittävää, että *verkossa tapahtuva työskentely vapauttaa meidät välimatkoista* ja nuori, jolla ei ole esimerkiksi ajokorttia tai autoa, pystyy osallistumaan ryhmän toimintaan. Verkkoryhmien ohjaamiseen ja käytännön toteutukseen liittyy kuitenkin paljon kehitettävää. Tässä kirjoituksessa kuvaamme omat huomioimme verkkopohjaisesta työskentelystä.

Kuvituksena käytettävät muistilaput ovat kuvakaappauksia ryhmän osallistujien työskentelystä.

Tiedottaminen

Nuorten tavoittaminen on haasteellista, joten hankkeessa tehtiin runsaasti tiedotusta ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään nuoria. Ryhmistä tiedotettiin esimerkiksi maakunnan etsivän nuorisotyön tekijöille, kuntakokeilujen ja TYP:in henkilöstölle, TE-toimiston virkailijoille, ohjaamoihin, työpajoihin, maakunnassa toimiviin hankkeisiin sekä sosiaalipalvelujen henkilöstölle eri kunnissa. Tämän lisäksi hankkeen työntekijät jakoivat tietoa omissa kanavissaan kuten Twitterissä ja LinkedInissä. Runsaasta tiedotuksesta huolimatta osallistujia ei ole ollut jokaiseen ryhmään lainkaan ja toisaalta, toteutuneetkin ryhmät olivat melko pieniä (2–5 hlö). *Saatu kokemus, osallistuneiden nuorten palaute ja omat havaintomme kannustavat kuitenkin jatkamaan toiminnan toteuttamista ja kehittämistä.*

Keskustelua herätti alkuvaiheessa se, mikä on Minuksi-ryhmien rooli ja asema nuorille suunnatuissa palveluissa, koska ryhmällä ei ole virallista "statusta" kuten esimerkiksi kuntouttava työtoiminta tai sosiaalinen kuntoutus. *Osa yhteistyökumppaneista näki jopa esteitä nuorten ohjaamisessa hankkeen verkkotyöpajoihin esimerkiksi vakuutusasioiden vuoksi.* Lopulta päädyttiin siihen, että Minuksi-ryhmiä markkinoidaan nuorille osana muuta palvelupalettia ja *osallistuminen perustuu täysin nuoren omaan motivaatioon.* Nuoren osallistumista ei siis ole kannustamassa esimerkiksi erillinen, rahallinen kannustin kuten ylläpitokorvaus.

Käytännön toteutus

Minuksi-ryhmät toteutettiin 6 x 1,5 h tapaamisena kolmen viikon aikana. Verkkoryhmä kokoontui Teamsin avulla ja teknisesti se onnistui hyvin. Nuoret osasivat liittyä Teamsiin melko vaivattomasti, joskin ilman Teams-sovellusta (netin kautta liityttäessä) ei osallistujilla ollut käytössään kaikkia Teamsin ominaisuuksia, mikä ryhmän ohjaajien tuli huomioida. *Ketään osallistujaa ei pakotettu käyttämään kameraa*, mutta muuten nuoria kannustettiin aktiiviseen osallistumiseen keskustelujen, chatin ja tehtävien kautta.

Ennen ryhmän käynnistymistä *osallistujille lähetettiin etukäteiskirje*, joka toivotti osallistujat tervetulleeksi ryhmään ja se sisälsi mm. ohjaajien kuvat, käytännön ohjeistusta Teamsin käyttöön, ESR-lomakkeet + palautuskuoret, suklaata ja kynän. Jokaisella tapaamiskerralla oli yksi pääaihe, jota käsiteltiin lyhyiden alustusten kautta sekä esimerkiksi videoiden avulla. Lisäksi yhteisessä työskentelyssä hyödynnettiin paljon Jamboard-alustaa.

Verkkotapaamisten aiheina olivat tunnetaidot, rentoutuminen ja omasta hyvinvoinnista huolehtiminen, verkostot, itsetuntemus, nuorten palvelut, koulutus ja urasuunnittelu / tulevaisuusorientaatio.

Jokainen tapaamiskerta sisälsi myös jotain luovia harjoituksia tai leikillisiä itsetuntemustehtäviä, ja nämä osoittautuivat hyvin toimiviksi. Tapaamisissa hyödynnettiin myös paljon musiikkia ja etenkin osallistujien "voimabiisien" ja merkityksellisten kappaleiden kuunteleminen sekä niistä käyty keskustelu koettiin hyväksi ja sai nuorilta hyvää palautetta.

Huomioita verkkoryhmän ohjaamiseen

- Verkkotapaamisen hyvä etukäteissuunnittelu on tärkeää. Suunnitelma vaatii myös joustavuutta, sillä aiheet herättävät aina eri määrän keskustelua
- Ryhmällä on alkuvaihe, toimintavaihe ja lopetusvaihe. Ohjaajat huolehtivat, että osallistujat tietävät missä vaiheessa ryhmän toiminta on
- Verkkototeutuksessa sanaton viestintä puuttuu, etenkin jos kamerat eivät ole päällä. Lisäksi jos ei ole ääniyhteyttä, ei saa myöskään "mikroviestejä" (hmm, ai, joo...) Ryhmänohjaajan on siis hyvä sietää hiljaisuutta, jota etätapaamisessa tulee tavallista kokoontumista enemmän. Osallistujat tarvitsevat aikaa kommentoidakseen tai kirjoittaakseen chat-kenttään ajatuksiaan. Lisäksi osallistujien osallistumisaktiivisuus voi vaihdella useista syistä kuten oma vireystila, mieliala, aiheen tuttuus tai osallistujan kokema arkuus kertoa ajatuksiaan
- Palautteen pyytämisessä kannattaa olla aktiivinen ja sitä voidaan kerätä nimettömillä kyselyillä ryhmän aikana ja myös keskustellen. On tärkeää reagoida saatuun palautteeseen ja ideoihin jo esim. seuraavalla tapaamiskerralla. Näin osallistuja saa kokemuksen, että hänen mielipiteellään oli merkitystä ja annettu palaute oli arvokas
- Verkkoalustoista kannattaa valita sellainen, joka mahdollistaa tunnistamattomana kirjoittamisen (esim. Jamboard).

Haasteet

Minuksi-verkkoryhmien *käytännön toteutusta haastoi tekniikkaan ja laitteisiin liittyvät asiat*. Verkkoryhmän osallistujilla oli eritasoiset digitaaliset taidot ja lisäksi käytössä olevat laitteet vaihtelivat runsaasti. Osa osallistujista liittyi mukaan kännykällä, jolloin esimerkiksi kirjoittaminen verkkoalustalle oli haasteellista pienen näytön vuoksi. Toiset tulivat mukaan pöytäkoneella, jossa ei ollut lainkaan kameraa tai mikrofonia, ja tällöin osallistuja osallistui ainoastaan kirjoittamalla. Huomionarvoista on, että työpajoilta osallistuneilla nuorilla oli keskimäärin puutteellisemmat välineistöt käytettävissään kuin nuorilla, jotka tulivat kotoaan, omilla laitteillaan.

Olemme koonneet tähän laitevaatimukseen liittyvät kriteerit, jotka tulee huomioida ryhmien toteutuksessa.

Yhtenä ryhmänä Teams:iin osallistuttaessa tulee

- olla molemminpuolinen ääniyhteys. Ohjaajien tulee kuulla osallistujien keskustelu ja päinvastoin. Tähän paras ratkaisu on pöytämikrofoni (joissa on myös kaiutin). Esim. kannettavan mikrofoni ja ääni eivät riitä, jos on useampia osallistujia tilassa, harvasti sijoittuneina
- kamera tulee sijoittaa niin, että osallistujat näkyvät ohjaajille
- kuvayhteys on hyvä saada näkymään osallistujille joko isolle ruudulle tai tykin avulla valkokankaalle / seinälle
- Kullakin osallistujalla on lisäksi oltava oma laite, joka voi olla kännykkä, tabletti, pöytäkone, kannettava tms. älylaite. Laitetta tarvitaan yhteisillä alustoilla työskentelyssä.
- Osallistumistilan tulee olla rauhallinen ja mielellään erillinen oma tilansa. Tämä mahdollistaa luottamuksellisen ilmapiirin luomisen ja auttaa osallistujia keskittymään tilanteeseen
- Paikan päällä olevien ohjaajien määrään kannattaa kiinnittää huomiota, jotta osallistujia olisi enemmän kuin ohjaajia
- Ryhmän minimi osallistujamäärä 3 henkilöä

Toteutukseen osallistuminen itsenäisesti:

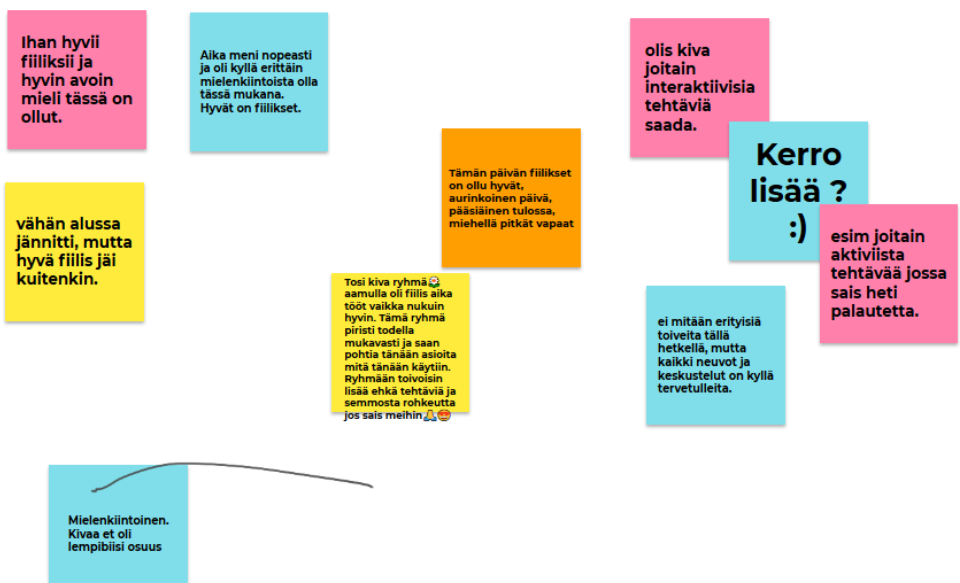
- Osallistua voi tabletilla, pöytäkoneella, kannettavalla tms. älylaitteella, myös kännykkä mahdollinen, jos muuta ei ole käytettävissä. Huomioitava kuitenkin, että kännykän näyttö on pieni työskentelyä ajatellen ja lisäksi kännykkä vaatii usein Jamboard-sovelluksen asentamista puhelimeen
- Laitteessa tulee olla kamera, mikrofoni ja äänilaitteet, koska vastavuoroisen keskustelun tulee onnistua. Kameran käyttö on kuitenkin vapaaehtoista

Saatu palaute

Verkkoryhmän toiminta sai osallistuneilta nuorilta hyvin positiivista palautetta. Osallistujien palautteen mukaan ryhmä vastasi odotuksia pääsääntöisesti hyvin (2) tai erittäin hyvin (2). Yhden vastaajan odotukset olivat toteutuneet heikosti. Vapaan sanan palautteissa kysyttiin mikä oli parasta: sai olla oma itsensä ja tuli kuulluksi, musiikki, tiedon saaminen sekä se, että porukalla oli hyvä yhteishenki.

Ehkä palautteessa esiin nostettu kuulluksi tuleminen liittyy pienen ryhmän lisäksi mahdollisuuteen viestiä eri tavoin. Verkkotapaamisessa voi kirjoittaa tai puhua, pystyi myös musiikin välityksellä ikään kuin antaa artistin kertoa puolestaan.

Mitä fiiliksiä tästä päivästä?

Jatkosuunnitelmat

Minuksi-ryhmien verkkototeutuksia jatketaan, vaikka jossain vaiheessa pääsemme varmasti myös ryhmien live-toteutuksiin.

Ohjaajien näkökulmasta oleellista ryhmissä oli se, että nuoret ryhtyivät hyvin nopeasti kertomaan omia syvällisiäkin ajatuksiaan ja ryhmän aikana syntyi myös vertaistuellista keskustelua nuorten kesken esimerkiksi mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyen.

Ohjaajina keskityimme erityisesti positiivisen palautteen antamiseen osallistujille ja ryhmän toimintatapa oli voimavarakeskeinen. Vaikka käsitelimme välillä raskaita asioita, pysyivät ryhmän toiminnan ytimessä keinot, joilla voi selvitä eteenpäin.